

Jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin Profesora Jana K. Ostrowskiego

modus

prace z historii sztuki
art history journal
xviii, 2018

For English – see p. 177

ANDRZEJ BETLEJ,
AGATA DWORZAK

28 kwietnia odbyła się w naszym Instytucie wyjątkowa uroczystość – jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin Pana Profesora Jana K. Ostrowskiego, połączony z wręczeniem dedykowanej Mu książki pamiątkowej pt. *VELIS QUOD POSSIS*.

Nie sposób wyliczyć wszystkich znamienitych gości zebranych w Sali im. Karola i Karoliny Lancorońskich, dość powiedzieć, że znaleźli się wśród nich m.in. Jacek Miler – Dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Andrzej Kulig – Wiceprezydent Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta, Jego Magnificencja Rektor UJ prof. Wojciech Nowak, prof. Jerzy Wyrozumski – Sekretarz Generalny Polskiej Akademii Nauk, prof. Franciszek Ziejka – Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, prof. Jan Święch i prof. Stanisław Sroka – Dziekani Wydziału Historycznego, prof. Jacek Purchla – Dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. Przedstawiciele akademickich ośrodków historii sztuki z całej Polski: prof. Tadeusz Żuchowski i prof. Piotr Korduba (Poznań), prof. Tadeusz Bernatowicz i prof. Krzysztof

fol. Daniel Podosek

fot. Adam Koprowski

Stefański (Łódź), prof. Maria Poprzęcka (Warszawa), ks. prof. Ryszard Knapiński (Lublin), prof. Andrzej Józef Baranowski oraz Zespół Katalogu Zabytków Sztuki z Instytutu Sztuki PAN w Warszawie z kierownikiem dr. Marcinem Zglińskim. Na sali obecna była także Rodzina Profesora, liczni przedstawiciele krakowskich muzeów, przyjaciele, współpracownicy, uczniowie i historycy sztuki z całej Polski.

Uroczystość zainaugurowała projekcja krótkiego filmu przybliżającego sylwetkę naukową Profesora Jana Ostrowskiego, przygotowanego z okazji wręczenia mu w 2008 roku Nagrody im. prof. Aleksandra Gieysztora oraz pokaz archiwalnych zdjęć z prywatnego albumu Profesora, dokumentujących liczne podróże i wyjazdy inwentaryzacyjne na dawnych kresach.

Po przywitaniu wszystkich gości, prowadzący obchody Dyrektor Instytutu, dr hab. Marek Walczak, odczytał okolicznościowe adresy gratulacyjne wystosowane do Jubilata przez prof. Elżbietę Witkowską-Zarembę Dyrektor Instytutu Sztuki PAN, a także prof. Jana Wrabca.

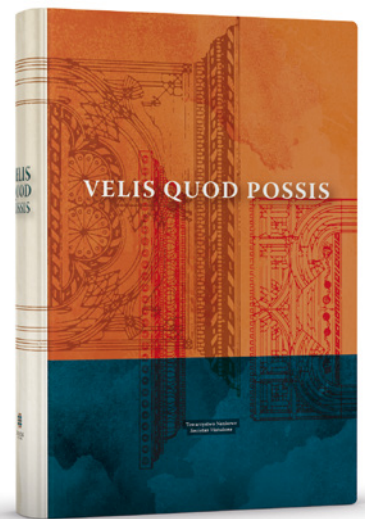
Laudację na cześć Profesora Ostrowskiego wygłosili dr hab. Andrzej Betlej i prof. Piotr Krasny, dwaj najbliżsi Uczniowie Profesora. Zadanie, którego się podjęli, nie było wcale proste, bowiem omówienie niezwykle bogatego a zarazem różnorodnego dorobku i kariery naukowej Profesora Ostrowskiego wymyka się syntetycznym ujęciom. Podkreślili więc w laudacji najważniejsze aspekty działalności swego Mistrza, a przede wszystkim stworzenie przez Niego „szkoły” badań polskiego dziedzictwa kulturowego na dawnych ziemiach wschodnich oraz wykształcenie wielu badaczy podejmujących pod Jego kierunkiem najróżniejsze tematy naukowe, nieraz odległe od zainteresowań samego Jubilata, które owocowały powstaniem licznych prac magisterskich, doktorskich czy habilitacyjnych. Andrzej Betlej i Piotr Krasny zarysowali także główne pola badawcze podejmowane przez Profesora Ostrowskiego, w tym studia nad malarstwem Piotra Michałowskiego, zagadnieniem portretu oraz sztuką na dawnych kresach Rzeczypospolitej, podkreślając, że wszystkie je łączy głębokie poczucie patriotyzmu Profesora, chęć dążenia do prawdy oraz wzorcowy warsztat badawczy historia sztuki.

Najlepsze życzenia oraz podziękowania złożył prof. Ostrowskiemu prof. Wojciech Nowak rektor UJ, który w odczytanim adresie pisał: „Uniwersytet Jagielloński to także Alma Mater Pana Profesora, z którą związał Pan swe zawodowe losy. Jednocześnie, jako zwierzchnik jednej z najważniejszych placówek muzealnych w Polsce – Państwowych Zbiorów Sztuki i Zamku Królewskiego na Wawelu, wyposażony

w niezwykłą pasję badacza, znakomicie łączy Pan Profesor swoje liczne obowiązki. Niespotykana energia, wszechstronna wiedza i efektywność poczynań zawodowych powoduje, że nie tylko w uroczystym jak dzisiejszy, ale każdego dnia Uniwersytet Jagielloński przepełnia dumą z posiadania w gronie społeczności akademickiej tak wyrazistej osobowości”. Do podziękowań za pracę naukową i dydaktyczną dołączyli się również profesorowie Jan Święch i Stanisław Sroka, którzy w imieniu społeczności Wydziału Historycznego UJ złożyli na ręce Jubilata adres gratulacyjny, podkreślający jego zasługi – szczególnie na polu badań nad sztuką na dawnych kresach Rzeczypospolitej. Prof. Jan Święch mówił: „Pana wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie badań nad sztuką epoki baroku, malarstwem polskim XIX wieku, w szczególności twórczością Piotra Michałowskiego, portretem staropolskim, a przede wszystkim nad sztuką i kulturą na kresach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej, których efektem pozostają 23 tomy monumentalnej serii *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, trwale wpisują się w dorobek polskiej i europejskiej nauki”. Dziekani wręczyli także Profesorowi okolicznościową pieczęć Uniwersytetu i podziękowali również za godną podziwu pasję i konsekwencję, która rozślawiła sztukę polską poza granicami kraju. Specjalnie przygotowany list gratulacyjny w języku łacińskim odczytał następnie prof. Tadeusz Żuchowski.

Kulminacyjnym punktem uroczystości było wręczenie Profesorowi dedykowanej Mu książki pamiątkowej. Monumentalny Festschrift pt. *Velis quod possis. Studia z historii sztuki ofiarowane Profesorowi Janowi Ostrowskiemu*, pod redakcją Andrzeja Betleja, Katarzyny Brzeziny-Scheuerer, Agaty Dworzak, Marcina Fabiańskiego, Piotra Krasnego, Michała Kurzeja i Dagny Nestorow, ukazał się nakładem Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego „Societas Vistulana”. Jest to wyraz najwyższego uznania środowiska polskich i zagranicznych historyków sztuki – w publikacji zawarto aż 74 artykuły związane z głównymi polami badawczymi Profesora. Znalazły się tam teksty uczniów Profesora, Jego przyjaciół i współpracowników, którzy w ten sposób starali się złożyć Jubilatowi podziękowanie za jego wieloletnią pracę, pomoc i inspirację w podejmowanych działaniach.

Część oficjalną jubileuszu zakończyło wystąpienie samego Profesora Jana Ostrowskiego, który przypomniał m.in. jak historyk sztuki powinien postępować w swojej pracy, wykładając tym samym swe naukowe credo, którego od wielu lat uczy kolejne pokolenia studentów prowadząc „Wstęp do historii sztuki”. Podkreślił konieczność przygotowania się do podjęcia badań nad dziełem, zebranie możliwie kompletnego zestawu dostępnych informacji na jego temat, skompletowania źródeł archiwalnych i literatury oraz zachowania właściwej kolejności swych działań: rozpoczynając od dokumentacji, poprzez opis, na analizie i interpretacji kończąc. Profesor wspominał także czasy pierwszych lat swych studiów rozpoczętych w 1965 roku w Instytucie Historii Sztuki, który wówczas mieścił się przy ul. św. Anny, w Collegium Maius, przywołując swoich mistrzów: profesorów Adama Bochnaka, Tadeusza Dobrowolskiego, Jerzego Szablowskiego i Józefa Lepiarczyka, konstatując, że „studia w tamtych czasach wyglądały właściwie jak dziś. Też mieliśmy wykłady, ćwiczenia, proseminaria, seminaria, objazdy naukowe”. W rozważaniach Profesora Ostrowskiego wybrzmiała również mocno waga tradycji, nie tylko uniwersyteckiej, ale także tej naukowej. Można wręcz powiedzieć, że Profesor przypominając – z charakterystyczną dla siebie konsekwencją – uwagi metodologiczne, nawet podczas jubileuszu własnych urodzin, pokazał zebranym postawę godną miana prawdziwego Mistrza i Naukowca, jakim jest dla nas wszystkich. ●

Książka pamiątkowa pt. *Velis quod possis. Studia z historii sztuki ofiarowane Profesorowi Janowi Ostrowskiemu*. Opracowanie graficzne Łukasz Dąbrowski.

Professor Jan K. Ostrowski's seventieth birthday celebration

modus

prace z historii sztuki
art history journal
xviii, 2018

Wersja polska – str. 173

On April 28, a special ceremony took place in our Institute to celebrate the seventieth birthday of Professor Jan K. Ostrowski, whereupon He was presented with a memorial book *VELIS QUOD POSSIS*, dedicated to Him.

It is impossible to list all the distinguished guests gathered in the Karol and Karolina Lanckoroński Hall, enough to say that they included Jacek Miler – Director of the Department of Cultural Heritage Abroad and Wartime Losses at The Ministry of Culture and National Heritage, Andrzej Kulig – Deputy Mayor of Krakow for Social Policy, Culture and City Promotion, His Magnificence Rector of the Jagiellonian University professor Wojciech Nowak, professor Jerzy Wyrozumski – Secretary General of the Polish Academy of Sciences, professor Franciszek Ziejka – Social Committee for the Restoration of Krakow's Historic Monuments, professor Jan Święch and professor Stanisław Sroka – Deans of the Faculty of History, and professor Jacek Purchla – Director of the International Cultural Center in Kraków. Representatives of academic centres of art history from all over Poland: professor Tadeusz Żuchowski and professor Piotr Korduba (Poznań), professor Tadeusz Bernatowicz and professor Krzysztof Stefański (Łódź), professor Maria Poprzęcka (Warsaw), priest professor Ryszard Knapiński (Lublin), professor Andrzej Józef Baranowski and the staff of Catalogue of Art Monuments in Poland at the Polish Academy of Sciences Institute of Art in Warsaw headed by Marcin Zgliński PhD, attended the occasion. Also present were members of Professor Ostrowski's Family, numerous representatives of Kraków's museums, as well as Professor's friends, collaborators, students and art historians from all over Poland.

The ceremony began with the screening of a short documentary film presenting the scientific profile of Professor Jan Ostrowski, prepared on the occasion of presenting Him with the Professor Aleksander Gieysztor Prize in 2008, followed by a slideshow of archival photos from Professor's private album, documenting numerous journeys and monument cataloguing trips to the former borderlands of Polish–Lithuanian Commonwealth.

**ANDRZEJ BETLEJ,
AGATA DWORZAK**

photo by Daniel Podosek
→ see p. 173

photo by Adam Koprowski
→ see p. 174

After greeting all guests, the Director of the Institute, professor Marek Walczak, who chaired the occasion, read the congratulatory addresses addressed to Professor Ostrowski by professor Elżbieta Witkowska-Zaremba, Director of the Polish Academy of Sciences Institute of Art, and by professor Jan Wrabec.

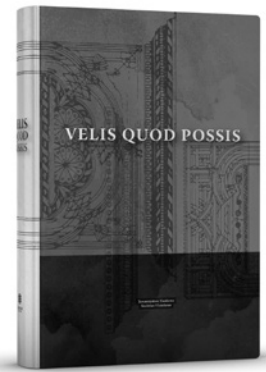
The laudation in honour of Professor Ostrowski was given by professor Andrzej Betlej and professor Piotr Krasny, two of His closest Disciples. The task they undertook was not at all easy, because of the extremely rich and diversified scientific output and career of Professor Ostrowski which escapes any attempts at a synthesis. Thus, they emphasized the most important aspects of their Teacher's activity and, above all, His creation of the "school" of research into the Polish cultural heritage in the former Eastern territories of Polish-Lithuanian Commonwealth, and the education of many researchers who have pursued various scientific topics under His direction, sometimes distant from His own interests, which resulted in the creation of numerous MA, PhD, and postdoctoral dissertations. Andrzej Betlej and Piotr Krasny also outlined the main research fields undertaken by Professor Ostrowski himself, including studies on Piotr Michałowski's paintings, the subject of Old Polish portrait style, as well as art within the former borderlands of the Polish-Lithuanian Commonwealth, stressing that they all combine profound sense of patriotism, the quest of truth, and a model scholarly methodology for art history research.

Best wishes and gratitude to Professor Ostrowski were expressed by professor Wojciech Nowak, Rector of the Jagiellonian University, who wrote in his address: "Jagiellonian University is also your Alma Mater, Professor, with whom you associated your professional life. At the same time, as the head of one of the most important museums in Poland – the Wawel Royal Castle-State Art Collection – equipped with an extraordinary passion of a true scholar, you perfectly combine your numerous responsibilities. Your extraordinary energy, your comprehensive knowledge and highly successful professional activities make Jagiellonian University proud to count you among its academic community every single day – and not only on such solemn occasion." Professors Jan Świąch and Stanisław Sroka also joined in gratitude for Professor Ostrowski's scientific and didactic work. On behalf of the Jagiellonian University's Faculty of History and its community, they presented their congratulatory address, emphasizing Professor Ostrowski's merits – especially in the field of research into the art of the former Polish-Lithuanian Commonwealth borderlands. Professor Jan Świąch spoke thus: "Your outstanding scientific achievements pertaining to research into the art of the Baroque era, Polish painting of the nineteenth century, in particular the work of Piotr Michałowski, then into Old Polish portrait, and above all into the art and culture in the Eastern Borderlands of the former Polish-Lithuanian Commonwealth, which resulted in 23 volumes of the monumental series *Materials for the History of Religious Art, Roman-Catholic Churches and Monasteries in the Former Rus' Voivodeship*, will remain the everlasting achievements of Polish and European science." The deans also presented the Professor with the occasional seal of the University, and thanked Him for the admirable passion, consistency, and singularity of purpose, which he applied to making Polish art famous overseas. Later, professor Tadeusz Żuchowski read a specially prepared congratulatory letter in Latin.

The culmination point of the ceremony was presenting the Professor with a memorial book dedicated to Him. Monumental Festschrift entitled *Velis quod possis. Studies in art history offered to Professor Jan Ostrowski*, edited by Andrzej Betlej,

Katarzyna Brzezina-Scheuerer, Agata Dworzak, Marcin Fabiański, Piotr Krasny, Michał Kurzeja and Dagny Nestorow, was published by the Societas Vistulana publishing house. This is the expression of the highest recognition on the part of the Polish and international art historians – counting 74 articles related to the main research fields that the Professor had pursued, included in the publication. The latter featured texts by the students of the Professor, by His friends and co-workers, who in this way attempted to express their gratitude to Him for His many years of work, help and inspiration in all their endeavours.

The official part of the jubilee ended with the speech by Professor Jan Ostrowski himself who recalled, among others, how an art historian should proceed in his work, thus explaining His scientific *credo*, which He has imparted to successive generations of students for great many years, when lecturing “The Introduction to Art History”. He emphasized the need to prepare for the study of the work, to collect a feasibly complete set of available information thereon, to assemble all archival sources and literature, and to keep a proper sequence of actions: starting from documentation, to description, to analysis and interpretation. Professor also mentioned the first years of His own studies, which He had began in 1965 at the Institute of Art History, at that time located at St. Anne’s street in the Collegium Maius. He remembered His own masters: professors Adam Bochnak, Tadeusz Dobrowolski, Jerzy Szablowski and Józef Lepiarczyk, stating that “the studies at that time looked exactly like today. We also had lectures, practical classes, pro-seminars, seminars, and field studies.” In Professor Ostrowski’s considerations, the importance of tradition resounded strongly – not only the tradition relating to the university but also to the pursuit of learning as such. We might even say that the Professor, reminding us – with His characteristic consistency and integrity – about the principles of methodology, even during His own birthday celebration, showed His guests in the audience an attitude worthy of the name of our true Master and Scholar. ●

Velis quod possis – memorial book dedicated to Professor Jan K. Ostrowski.
→ see p. 175